

Behandeling van kreupelheden

Drs. Peter Rulkens

In 1991 als dierenarts afgestudeerd in Gent en sinds 2000 Erkend Paardendierenarts.

Hoefslag publiceert maandelijks een artikel waarin een veterinair onderwerp wordt behandeld. Deze artikelen zijn geschreven door de vijf Erkend Paardendierenartsen van Dierenartsenpraktijk Moergestel. Deze vijf paardendierenartsen werken vanuit een klassieke, reguliere geneeskunde en volgen de moderne ontwikkelingen op de voet. Elke paardendierenarts heeft zich vanuit een eigen interesse in één of meerdere onderdelen van de veterinaire geneeskunde bekwaamd. De veterinaire werkzaamheden zijn op basis van die interesse verdeeld. De auteur van dit artikel richt zich in het bijzonder op keuringen, orthopedie en chirurgie. Voorheen was Rulkens actief als wedstrijdruiter op ZZ-niveau en momenteel houdt hij zich als fokker met het opfokken en rijden van jonge paarden. Daarnaast begeleidt hij zijn partner in de sport op ZZ-niveau.

Op www.dapmoergestel.nl vindt u alle Hoefslagartikelen van DAP Moergestel.

De behandeling van een kreupelheid is afhankelijk van de oorzaak van de kreupelheid en bestaat meestal enerzijds uit een heel algemeen onderdeel: rust en gecontroleerde beweging, zodat aangetaste structuren de kans krijgen te herstellen. Anderzijds komen zeer diverse therapieën in aanmerking, afhankelijk van welke structuren (weefsels) beschadigd zijn. Denk hierbij aan correctie of aangepast hoefbeslag, fysiotherapie, medicatie of zelfs een chirurgische ingreep. Hieronder volgen enkele veel voorkomende kreupelheden en de bijbehorende behandelingen.

Tekst: Peter Rulkens | Foto's: Dirk Caremans

Verrekking of kneuzing

Spierverrekking of -kneuzing kan ontstaan als gevolg van een ongeval, maar ook spontaan na ongecontroleerde bewegingen, zoals bij losgooien in het weiland na een aantal dagen stalrust. Dit gaat meestal gepaard met acute kreupelheid en zwelling op de plaats van het letsel.

In de acute fase is het van belang de plek van het letsel goed te koelen met een waterslang of door ijspakkingen om de initiële ontstekingsreactie te onderdrukken. Hierna kan met behulp van ontstekingsremmers het verdere verloop worden begeleid. Na een periode van

deze niet of niet op tijd opgemerkt worden, chronisch letsel ontstaat. Er bestaan verschillende technieken en medicaties die een positieve bijdrage leveren in het herstel van het peesdefect. Deze behandelingen zijn echter meer gericht op het verbeteren van de structuur van de pezen dan op het verkorten van de herstelperiode. De letsels kunnen ingespoten worden met verschillende medicijnen, die met name de ontstekingsreactie beperken. Een redelijk nieuwe techniek is de **stamceltherapie**. Hierbij worden stamcellen in de defecte pees gespoten, zodat deze cellen zich omvormen tot peesweefsel.

Bij chronische aanhechtingsproblemen kan **schokgolftherapie** positief bijdragen aan het herstel. Schokgolftherapie is een reeks van behandelingen, waarbij met een soort 'pneumatische hamer' de pees-aanhechting wordt gestimuleerd met als doel de doorbloeding te verbeteren en het herstel te bespoedigen.

Bij de mildere letsels en zeker bij de aanhechtingsproblemen is de pijnlijkheid na enkele weken verdwenen, maar het letsel zelf nog niet hersteld. Het is dus belangrijk om zeker niet te vroeg met werken te beginnen.

Om het herstel te volgen zal ook tijdens de herstelperiode vaak een echo-onderzoek uitgevoerd worden, zodat stap voor stap bekeken kan worden of de gecontroleerde beweging geïntensiveerd kan worden.

Beenderen

De bekendste botproblemen die kreupelheid geven, zijn botscheurtjes en botbreuken. Kenmerkend hiervoor is acute, zeer ernstige kreupelheid. Dit hoeft niet altijd te gebeuren door een ernstig ongeval. Een breuk van het kootbeen kan ontstaan door één verkeerde beweging, zoals het opzij springen met veel druk op een been, gecombineerd met een draai-beweging.

Het is van belang om een kreupel paard dat van een scheur of breuk verdacht wordt zo snel mogelijk röntgenologisch te onderzoeken. De behandeling bestaat uit absolute rust en het fixeren van de scheur of breuk. Zo kan een hoefbeenfractuur gefixeerd worden door een speciaal hoefijzer, zodat het bewegen van het hoefbeen en de hoornschoen wordt belemmerd. Andere fracturen kunnen afhankelijk van de locatie en vorm van de scheur of breuk in het (kunst)gips worden gezet.

Soms is het nodig om operatief met schroeven en platen een stabilisatie te verkrijgen. Bij deze operaties is er altijd een risico dat er een infectie optreedt in het operatiegebied. Vooral het opstaan na een operatie aan de breuk is erg risicovol. Het grote probleem bij de behandeling van botbreuken bij (volwassen) paarden is dat het behandelde bot niet sterk genoeg is om het paard erop te laten rusten. Vuistregel: breuken onder de voorknie en onder het spronggewricht zijn redelijk te behandelen, mits de breuk een gunstige

Tip: gebruik **IJS** nooit op de blote huid

rust, waarbij de duur afhankelijk is van de betreffende spieren en de ernst van de beschadiging, zullen door middel van gecontroleerde beweging en/of fysiotherapie de spieren weer losgemaakt en versterkt moeten worden.

Pezen en banden

Peesletsels zijn moeilijk te behandelen. Vooral de hersteltijd van het geblesseerde paard is erg belangrijk. Het grote risico bij peesletsels is dat, wanneer

De operatie en het verbinden na de peesoperatie.

In de mode

De zogenaamde gewrichtssmeringen door middel van gewrichtsinjecties voor betere prestaties of sneller herstel na zware wedstrijden zijn zeker in de wedstrijdssport enorm in de mode. Om genoemde redenen kunnen deze zonder aantoonbare gewrichtsproblemen dus beter achterwege gelaten worden!

vorm heeft. Fracturen van het bovenbeen of andere 'lange beenderen' gaan met veel complicaties gepaard en zullen bijna nooit leiden tot volledig functioneel herstel van een sportpaard. Het behoud van een waardevolle fokmerrie is dan een realistischer doel.

Artrose

Een acute ontsteking van de gewrichten, ofwel artritis, kan door rust en medicatie veelal redelijk goed behandeld worden. Een chronisch gewrichtsprobleem wordt meestal veroorzaakt door slijtage van het gewricht: artrose. Dit probleem is moeilijker te behandelen. Er zijn medicijnen op de markt die de gewrichtsvloeistof en het kraakbeen stimuleren en in zekere zin helpen te herstellen, maar wanneer kraakbeen echt kapot of afgesleten is, kan dit niet meer herstellen. Het gewricht kan worden

Het ontwaken uit de anesthesie brengt altijd risico's met zich mee.

ingespoten met medicijnen, maar ook hieraan zitten risico's. Voorwaarden voor gewrichtsinjecties zijn dat zij uitgevoerd moeten worden in een rustige omgeving en onder strikte hygiënische (steriele) omstandigheden (kliniekwerk dus). Ook al wordt hieraan voldaan, dan gebeurt het helaas nog af en toe dat paarden hiervan een gewrichtsinfectie oplopen, die vaak moeilijk te bestrijden is. Dit risico moet altijd weloverwogen worden, voordat een

gewricht ingespoten wordt. Ook in het kader van kreupelheidsonderzoek en voor genoemde therapeutische doeleinden. Paarden die kreupel lopen, moeten eerst onderzocht worden om te kunnen komen tot een gerichte behandeling. Rust en gedoseerde beweging alleen zijn vaak onvoldoende om tot volledig herstel te komen, maar horen zeker thuis in de behandeling van een (chronisch) kreupel paard. |

